

Fra anden Side er der talt om Sikring af den nordre Vimsfjordstange og om Vimsfjordens Kanalisering, men hvor nyttige og nødvendige alle disse Foretagender end kunne være — ærede Medlemmer ville vide, at jeg har altid set derpaa med Velvilje —, vil det være umuligt at udføre dem, naar vi binde 2 Millioner af Statskassens Midler, thi saa have vi intet Overskud, og vi kunne saa ikke udføre saadanne Foretagender uden ny Skattepaalæg. Det ærede Medlem fra Møen (F. Bøffen) talte om Omlægning af Vigningskatten fra Statskassen til Kommunekassen, men Statskassen kan i saa Tilfælde heller ikke undvære den Skat, og der er mange andre Forhold, der ere lige saa vigtige, som det samme gælder om. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgfreds (C. Hage), hævder jeg ikke ser i Øjeblikket, optraadte i Fjor med megen Varme for og gennemførte ogsaa en Eftergivelse af 1,800,000 Kr. til de rige Vajerst-Øsbyggerier. Dette vil heller ikke lade sig gøre i Fremtiden, og dog vilde jeg hellere være med til en saadan Eftergivelse, som kun gælder for et Aar, end til at baandlægge 2 Millioner aarlig af Statskassens Midler til evig Tid. Det kunde vel da endog saa blive et Spørgsmaal, om det ærede Medlem fra Røge (Alberti) kunde gøre sig Haab om at saa Jonstrup Seminarium flyttet til Røge, thi heller ikke det vilde kunne gøres uden Penge. Jeg siger altsaa, at naar vi baandlægge en saa stor Kapital af Statskassens Midler til et bestemt Øjemed, saa have vi bundet vore Hænder og kunne da ikke røre os uden ny Skatter, og det er noget, som man ved, at Befolkningen ikke holder saa meget af. Og hvorfor skulde vi saaledes binde vore Hænder? Bort Skolevæsen trænger ikke til nogen Reform efter min Mening, saaledes som jeg har forklaret. Den store Oplysning skulde nærmest gaa i Retning af Jagtundskab, der skulde tilstræbes, at Børnene kunde erhverve den fornødne Færdighed til Selvundervisning i Fremtiden, og hvad det i Fremtiden kommer an paa, fordi den store Konkurrence gør Fordring derpaa, er netop Jagtundskab. I denne Henseende mener jeg, at vore Højskoler og Landbrugsskoler kunde træde ganske anderledes til, naar man anvendte de Penge, her er Tale om, til dem. I Landbruget har det jo overordentlig stor Betydning, om man i Fremtiden kunde faa noget mere Jagtundskab, Kendskab til Agerdyrkningskemi, Kundskab i Jordbunds lære, Kendskab til Fodring, Foderstoffernes Sammenfæjning o. s. v. Det spiller en overordentlig stor Rolle med Hensyn til Indtægten. Jeg har nylig set, at der paa Vangeland skal oprettes et Kursus i

Landbrugskundskab, og det finder jeg er meget efterfølgelsesværdigt, thi Konkurrencen i alle Forhold kræver, at man udviller sig saa stærkt som muligt i fagmæssig Henseende. Bort Oplysningsvæsen i det hele taget trænger derimod efter min Mening ikke meget til Omordning. Vi ere jo den mest oplyste Nation i Verden, det sit vi jo at vide af Bjørnstjerne Bjørnson, da han for nogle Aar siden berejste Landet paa sin store Foredragstourne. Naar en saadan Mand siger det, maa vi vel tro det, han kom jo sammen med Landbostanden rundt omkring, og har vel derfor faaet det Indtryk, at vi vare den mest oplyste Nation i Verden. Se vi hen til, hvad vi frembringe, og den høje Kurs, hvori disse Produkter staa paa Verdensmarkedet, maa vi sige os selv, at dette Trin kan ikke være og er ikke opnaaet uden stor Oplysning. Man har jo ogsaa set, at den franske Præsident for nylig har udtalt sig gunstigt om Forholdene i Danmark. Dette er set ude fra, men se vi nu ind ad vore egne Vinduer, og det maa vi vel ogsaa have Lov til enigang imellem, saa se vi en Mængde Institutioner, saavel kommunale som private, Andelsmejerier og Andelslagterier, Sparekasser og Sygekasser osv., alle bestyres de af jævne Almuesfolk, og det gaar rigtig godt. De komme tit bedre fra det end den mest øvede Kontormand. Det viser dog, at man ikke staa saa lavt i Oplysning, som det skal se ud til. Se vi ind i den fattigste Braa, se vi altid Egnens lokale Blad paa Bordet. Det er vist kun et sjældent Sted, det ikke findes. Det viser, at man ogsaa er i Stand til at følge med i det, der foregaar ude i Livet, og interessere sig derfor. Og se vi efter, hvem der udsende disse Blade, saa ere mange af vore Redaktører ligefremme Almueskoleelever, der ikke have faaet anden Undervisning end den, de have faaet i Almueskolen. Dog redigerer de deres Blade og behandle Sproget paa en Maade, der næsten kan gøre den lærdeste Professor til Skamme (Munterhed). De le, mine Herrer, men jeg tror dog ikke, det er Meningen, at De ville ringeagte Redaktørerne, det vil jeg helst ikke tro. Ser man paa disse Resultater af den almindelige Oplysning i Landet, tyder det ikke paa, at vi i nogen høj Grad trænge til en Skolereform. Det kan maasse være til Lættelse for Lærerne, at Børnecantallet formindskes, men det er af tvivlsom Nytte for Skolen. Det ærede Ordførere for Flertallet (S. C. Christensen) mente rigtig nok, at det var en stor Fremgang, at man ligesom kunde overtrumpe Frederik den 4de og saa saa mange flere Skoler, end han skaffede til Veje, og saa